

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертацію Кириченка Артема Олександровича на тему:
«Управління цифровою платформізацією підприємств інформаційно-комунікаційних технологій»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 073 «Менеджмент»

Актуальність теми дослідження

Актуальність дослідження зумовлена глобальним переходом до платформної економіки, де цифрові екосистеми стають ключовим драйвером ринкових трансформацій. Платформи здійснюють особливу форму влади, фундаментально переформатовуючи соціальні та економічні відносини. Процеси платформізації станом на сьогодні - це не просто тренд, а фундамент нової архітектури економічних відносин, що визначає правила гри для всіх гравців ІКТ-ринку. Перехід від лінійних моделей до багатосторонніх платформ дозволяє радикально оптимізувати розподіл ресурсів та впроваджувати моделі спільного споживання (Sharing Economy). Дослідження цих процесів є критичним для розробки життєздатних цифрових стратегій та забезпечення конкурентоспроможності в умовах високої динаміки технологічного сектора.

Дисертаційна робота Кириченка Артема Олександровича на тему: **«Управління цифровою платформізацією підприємств інформаційно-комунікаційних технологій»** присвячена розробленню теоретико-методичних положень та обґрунтуванню практичних рекомендацій щодо управління цифровою платформізацією підприємств інформаційно-комунікаційних технологій. Особливу увагу приділено стратегічним засадам формування платформних екосистем у сфері інформаційно-комунікаційних технологій. Основні наукові положення, висновки та рекомендації, які сформульовані в дисертації, є науково обґрунтованими і базуються на достовірному матеріалі. Наукові положення дисертаційної роботи викладені логічно, мають належну аргументацію.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційна робота відповідає науковому напрямку кафедри менеджменту, Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій Міністерства освіти і науки України. Результати дисертаційної роботи отримані та використовуються в рамках науково дослідних робіт: «Сучасні тенденції розвитку менеджменту в умовах цифрової трансформації економіки» (номер державної реєстрації 0125U004297), в якій автором обґрунтовані концептуальні положення щодо розробки та впровадження

ефективних напрямів управління цифровою платформізацією підприємств інформаційно-комунікаційних технологій на основі розробленої інтеграційної моделі взаємодії підприємств ІКТ у єдиному цифровому просторі.

Повнота викладу та основних положень дисертації у наукових виданнях та апробація результатів дослідження

Основні результати дисертаційного дослідження опубліковано в 10 наукових працях, загальним обсягом 9,1 друк. арк. з них: 2 статті - у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз Scopus та WoS; 3 статті - у наукових фахових виданнях, з них 2 - одноосібні, 4 тези доповідей на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях. Особисто автору належить 5,6 друк. арк. Достатній обсяг та зміст публікацій здобувача надають право публічного захисту дисертації.

Ознайомлення з науковими працями дає підстави стверджувати, що вони підготовлені на високому науково-теоретичному та методологічному рівні, логічно побудовані і є переконливим свідченням пріоритетності автора у вирішенні поставленої мети та відповідно - завдань дисертаційного дослідження.

Достовірність результатів проведеного дослідження забезпечується використанням загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, а саме: гносеологічного та контент-аналізу, системного та комплексного аналізу, статистичного аналізу, синтезу та порівняння, систематизації та узагальнення; методу екстраполяції; статистичний, економіко-математичного моделювання, системний, структурний та функціональний підходи та інших.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Вважаємо, що одержані результати є обґрунтованими, оскільки вони базуються на відповідних методах дослідження, а також ґрунтуються на застосуванні ефективних шляхів і важелів ефективного управління цифровою платформізацією підприємств інформаційно-комунікаційних технологій. За допомогою сучасних методик стало можливим вирішити певну кількість дослідницьких завдань. Основні положення, висновки та рекомендації, сформульовані в дисертаційній роботі, належним чином обґрунтовані і базуються на достовірних даних та економічних розрахунках, одержаних із застосуванням сучасних наукових концепцій.

Обґрунтованість наукових положень підтверджено фактичними офіційними матеріалами про впровадження основних положень науково-практичних розробок для розв'язання проблем управління цифровою

платформізацією підприємств інформаційно-комунікаційних технологій з метою забезпечення сталості і конкурентоспроможності цифрових бізнес-екосистем в умовах постійної технологічної еволюції.

Зокрема, запропонований автором концептуальний підхід до цифрової трансформації організації інформаційного-комунікаційних технологій, що враховує ідентифіковані особливості їх функціонування та розглядає діяльність підприємств ІКТ в контексті потенційних можливостей, оцінено та рекомендовано до застосування ТОВ «ЗОНГ» (довідка № 125/25 від 09.10.2025 р.). Удосконалені автором теоретико-методичні підходи до формування управління цифровою платформізацією підприємств ІКТ використано аналітичним департаментом приватного науково-виробничого підприємства «Сардер-Телеком» (довідка № 04/35-01 від 16.02.2026 р.). Результати наукових досліджень щодо удосконалення стратегічних засад формування платформних екосистем у напрямі формування цифрових екосистем підприємства схвалено до використання Державне підприємство «Науково-дослідний інститут «ОРІОН» (довідка № 19/14-06 від 30.03.2026 р.)

Методичні та аналітичні розробки автора знайшли практичне використання в навчальному процесі Державного університету інформаційно-комунікаційних. Вони використовуються у практичній діяльності при здійсненні аналізу процесів цифровізації та платформізації підприємств ІКТ; при підготовці фахівців спеціальності «Підприємництво та торгівля», «Менеджмент», «Економіка» у викладанні навчальних дисциплін «Цифрова економіка», «Інформаційні системи та технології в підприємстві та торгівлі», «Електронна комерція», «Стратегічне управління в цифровому середовищі».

У процесі досягнення результатів дослідження, здобувач показав вміння працювати з інформацією, науковими джерелами, бібліографічними даними, здійснювати процедури пошуку і обробки інформації, її подальшого синтезу і аналізу, працювати з фактичними даними, систематизувати та узагальнювати інформацію, робити відповідні обґрунтовані висновки.

У першому розділі автором детально проаналізовано концептуальні засади цифрової трансформації організації, враховуючи вплив використання цифрових рішень за рахунок впровадження цифрових платформ, досліджуючи приклади реалізації лідерів телеком-сектору у питаннях цифровізації, таких як ПрАТ «Київстар», «VodafoneУкраїна» та «lifecellУкраїна». Автором визначено що для успішного впровадження пілотних проектів з основних бізнес-напрямів логічним переходом від цифровізації окремих бізнес-одиниць (бізнес-процесів) є створення повністю

цифрової кампанії. Тобто створення бізнесу повністю в цифровому середовищі, де компанії найповніше відповідають тенденціям цифрової трансформації за рахунок створення цінності на базі платформних бізнес-моделей.

Важливим аспектом дисертації є те, що автор не лише описує існуючі концепції, але й надає ключові характеристики моделей цифрової трансформації у реальних бізнес-умовах.

Особливо цікавою є частина роботи, присвячена методичним засадам управління цифровою платформізацією підприємств ІКТ, де проаналізовано ряд методів, моделей та технічних рішень у галузі інноваційного управління інформаційними системами та обумовлено наступність їх застосування у проектах цифрових платформ з метою досягнення максимально високого рівня автоматизації процесів цифрової економіки.

Варто відзначити високий рівень системності дослідження. Автор демонструє новий метод інноваційного управління – метод визначення об'єктів інновацій у цифровій платформі та технічні рішення щодо його реалізації – спосіб визначення та визначник об'єктів інновацій.

У другому розділі роботи автором, на основі визначених ключових тенденцій динаміки розвитку галузі ІКТ за основними видами діяльності, досліджено основні сегменти ринку ІКТ. Обґрунтовано пріоритетність стратегічних орієнтирів підприємств ІКТ в напрямі ефективного розвитку, а саме: визначено значущість мобільних застосунків і цифрових сервісів як факторів, що впливають на зміну мобільної абонентської бази, а також показано залежність цієї динаміки від політичних, соціальних і економічних умов у країні. На основі науково-методичного підходу щодо інтенсифікації та автоматизації діяльності підприємств, в результаті якої запропоновано впровадження розробленої та обґрунтованої системи інструментів провідних ІТ-технологій у процеси розвитку підприємств ІКТ. Визначено внутрішні можливості та резерви стратегічного розвитку підприємств інформаційно-комунікаційних технологій, що дало змогу удосконалити методичний інструментарій комплексного оцінювання можливостей розвитку підприємств ІКТ на основі фінансово - економічного аналізу діяльності підприємств, застосування методів опитування у процесі визначення пріоритетності, домінантних орієнтирів підприємств ІКТ в напрямі інноваційних бізнес-процесів і підвищення конкурентоспроможності на ринку.

Третій розділ присвячений напрямам розробці перспективних напрямів ефективного розвитку цифрових бізнес-екосистем підприємств

інформаційно-комунікаційних технологій. Автором удосконалено методичний інструментарій комплексного оцінювання потенціалу галузі ІКТ в напрямі управління цифровою платформізацією, який, на відміну від існуючих, базується на поєднанні фінансово-економічного аналізу діяльності підприємств ІКТ, ефективна робота якої базується на забезпеченні найкращими передовими технологіями, ресурсно-компетенційним потенціалом що надає можливість запропонувати рекомендації щодо оптимальних векторів платформізації ІКТ-підприємств з метою забезпечення стійких ринкових позицій. Чітко визначено стратегічні засади формування платформних екосистем у сфері інформаційно-комунікаційних технологій, що ґрунтуються на принципах відкритості, взаємозалежності та інституційної стійкості, з урахуванням порівняльного аналізу міжнародного досвіду та українського контексту цифровізації галузі ІКТ. Надано практичні рекомендації щодо підвищення ефективності управління цифровою платформізацією підприємств ІКТ, які передбачають комплексний підхід, що поєднує організаційні інновації, аналітику великих даних (data-driven governance), партнерську взаємодію та підтримку з боку держави, забезпечуючи сталість і конкурентоспроможність цифрових бізнес-екосистем в умовах постійної технологічної еволюції

Підводячи підсумок, слід зазначити, що у роботі вирішено коло взаємопов'язаних завдань, з урахуванням чого можна стверджувати про досягнення поставленої мети дослідження. Узгодження об'єкту з предметом дослідження, коректне використання автором методів пізнання, загальноекономічних та спеціальних методів стало підґрунтям отримання результатів, які містять наукову новизну та мають практичну цінність.

Наукова та практична значимість отриманих результатів

Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає в авторському опрацюванні теоретико-методологічних положень щодо управління цифровою платформізацією підприємств інформаційно-комунікаційних технологій та науково-практичних рекомендацій їх імплементації з метою ефективної реалізації на довгострокову перспективу.

Найсуттєвішими науковими результатами дисертаційного дослідження, які визначаються науковою новизною, виносяться на захист та заслуговують високої позитивної оцінки, є наступні:

- понятійно-категоріальний апарат цифрової платформізації шляхом уточнення поняття «цифрова платформа підприємства ІКТ» як відкрита багатостороння цифрова інфраструктура, що об'єднує різномірних учасників - підприємства, розробників, споживачів та інституційних партнерів - для

спільного створення цінності й отримання мережевих ефектів у рамках платформної екосистеми;

- методичні засади управління цифровою платформізацією підприємств інформаційно-комунікаційних технологій, що, на відміну від існуючих, базуються на ідентифікації ключових напрямів платформізації шляхом каскадування та синхронізації управлінських рішень, враховуючи специфічні особливості діяльності підприємств ІКТ, обмежуючі чинники їхнього розвитку, а також на формуванні оптимальних інфраструктурних рішень для забезпечення ефективної платформної взаємодії;

- запропонована інтеграційна модель взаємодії підприємств ІКТ в єдиному цифровому просторі, яка, на відміну від існуючих, передбачає перехід від фрагментарної співпраці до системної, структурованої та технологічно забезпеченої взаємодії на засадах цифрової конвергенції, взаємної інтероперабельності та уніфікації процесів, що є визначальними для досягнення узгодженості дій між суб'єктами галузі в умовах зростаючої динаміки ринку

Достовірність результатів дисертаційного дослідження

Достовірність результатів дослідження Кириченка А.О. підтверджується теоретичним розробленням та обґрунтуванням базових положень, результатами апробації, відповідністю результатів, їх зв'язком з існуючими результатами, отриманими із застосуванням класичних методів. Наукові положення, висновки і рекомендації дисертації отримані автором самостійно. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертаційній роботі використано лише ті положення, що є результатом особистого дослідження автора.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності

Дисертаційна робота Кириченка А.О. є самостійно виконаною кваліфікаційною науковою працею. Наукові положення, розробки, висновки та рекомендації, що викладені в дисертації, отримані особисто здобувачем. Дисертація містить необхідні посилання на використані джерела інформації, статистичні дані тощо відповідно до норм законодавства про авторське право. За результатами перевірки дисертаційної роботи на наявність ознак академічного плагіату встановлено коректність посилань на джерела для текстових та ілюстративних запозичень, що дозволяє зробити висновок про відсутність порушень академічної доброчесності.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Відзначаючи в цілому достатній рівень наукових здобутків здобувача, обґрунтованість одержаних результатів, слід відзначити певні дискусійні положення та зауваження щодо виконаного дослідження:

Зауваження та рекомендації щодо покращення

1. У параграфі 1.1 автор використовує поняття «цифрова трансформація», «цифровізація» та «цифрова платформізація» як взаємопов'язані, а подекуди як синоніми ст.10. Було б доцільно чіткіше розмежувати, чи є платформізація фінальною стадією цифрової трансформації, чи це лише один із інструментів її реалізації

2. У параграфі 1.3 автор застосовує поняття «когнітивних технологій» в контексті інноваційного управління. Рекомендовано розглянути особливості управління при автоматизації на основі когнітивних систем в умовах сучасної невизначеності (воєнний стан), де людський фактор залишається вирішальним.

3. У другому розділі дисертаційного дослідження автором визначено ключові цілі та інноваційні орієнтири управління цифровою платформізацією підприємств ІКТ. У цьому аспекті доцільно додати порівняльну характеристику традиційних ІКТ-підприємств та тих, що вже перейшли на використання платформ, щоб наочно продемонструвати різницю в ефективності процесів. У параграфі 2.3 в наведеній діагностиці потенціалу висвітлено розрахунки макропоказників основних компаній ринку ІКТ, варто було б використати й специфічні метрики платформ такі як вартість залучення клієнта, відтік учасників екосистеми, довічна цінність клієнта.

4. Параграф 3.3 дисертаційної роботи присвячений здійсненню розробки рекомендацій щодо ефективного управління цифровою платформізацією підприємств ІКТ на основі моделювання потенціалу взаємодії в кіберпросторі. На нашу думку, варто визначити наскільки економічне моделювання здатне врахувати ірраціональну поведінку учасників платформи. Додати розгорнуті рекомендації щодо управління специфічними ризиками платформізації: олігополізацією даних та втратою контролю над «незалежними виконавцями», та запропонувати сценарії розвитку платформної екосистеми при активному зростанні ринку так і в умовах тривалої економічної нестабільності.

Загальні висновки про відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертація Кириченка Артема Олександровича виконана на актуальну тему, є завершеним науковим дослідженням, відзначається науковою новизною і практичною цінністю. Обґрунтованість основних наукових положень, висновків і рекомендацій узгоджується з темою дисертації. Робота є самостійним завершеним дослідженням з актуальної теми, що має теоретико-методологічне та практичне значення для забезпечення ефективного управління цифровою платформізацією підприємств інформаційно-комунікаційних технологій.

Опубліковані наукові праці відповідають змісту дисертації та у повній мірі характеризують науковий доробок автора. Виявлені зауваження та пропозиції не знижують загального високого рівня дисертаційного дослідження.

Викладене вище дає підстави зробити висновок про те, що за рівнем наукової новизни, теоретичним і практичним значенням одержаних результатів дисертаційна робота на тему: «Управління цифровою платформізацією підприємств інформаційно-комунікаційних технологій» повністю відповідає спеціальності 073 - «Менеджмент», затверджених Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44), а її автор - Кириченко Артем Олександрович, рекомендується до захисту у спеціалізованій вченій раді та заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Рецензент:

д.е.н., професор
професор кафедри економіки і підприємництва
Державного університету інформаційно-
комунікаційних технологій

Катерина ХАВРОВА